

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยทั่วไป คือ พฤติกรรมทางการเมือง ที่กำหนดให้ประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงของตนเพื่อเลือกตัวแทนที่มีนโยบายในการบริหารที่ตรงกับความต้องการของตนเข้าไปบริหารหรือดำเนินการแทนตน อีกทั้งยังเป็นกลไกที่ควบคุมให้ผู้แทนที่ได้รับเลือกตระหนักถึงความรับผิดชอบที่ได้รับ จึงเห็นได้ว่าการเลือกตั้งมีความสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองโดยการออกเสียงเลือกตัวแทนเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตน (เพียกมล มานะรัตน์ 2547: 11)

การเลือกตั้ง ถือเป็นกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญในสังคมประชาธิปไตย การเลือกตั้งเป็นสิทธิขั้นมูลฐาน และเป็นการแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศในอันที่จะมอบความไว้วางใจให้ตัวแทนของปวงชนไปใช้อำนาจแทนตน การออกเสียงเลือกตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสมัครใจและเสรีภาพของผู้เลือกตั้งจะทำให้ได้มาซึ่งผู้ที่เคารพเจตนารมณ์ของประชาชนจริงๆ ฉะนั้น หากการเลือกตั้งสามารถดำเนินการให้มีความเป็นกลางได้ การเลือกตั้งก็จะเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม ทำให้ได้ตัวแทนประชาชนที่แท้จริง (สุภรัตน์ พันธจิรา 2544: 1)

การเลือกตั้งถือว่าเป็นกระบวนการนำไปสู่การเลือกรัฐบาล ที่มีอำนาจในการบริหารประเทศ และสร้างความชอบธรรมให้แก่ผู้ปกครอง เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองสามารถนำเสนอ นโยบายและอุดมการณ์ทางการเมือง สังคมและเศรษฐกิจ เพื่อให้ประชาชนได้พิจารณาตัดสินใจเลือกตั้งตัวแทนของพรรคการเมืองเข้าไปบริหารประเทศตามนโยบายที่ได้ประกาศไว้ต่อประชาชน

การเลือกตั้งแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ดังนั้นประชาชนจึงต้องมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ เพราะในระบอบประชาธิปไตยนั้นเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ซึ่งประชาชนจะใช้อำนาจอธิปไตยในการปกครองประเทศผ่านกลไกที่สำคัญโดยการเลือกตั้ง เพื่อแสดงออกถึง

เจตจำนงในการมีส่วนร่วมในทางการเมือง การเลือกตั้งถือเป็นทางเลือกของประชาชนในการปกครองประเทศ (สุภณัฐ วิเศษสิงห์ 2550: 15)

การเลือกตั้ง (Election) เป็นกระบวนการทางประชาธิปไตย แบบทางอ้อม (indirect democracy) ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เลือกตัวแทนของตนเข้ามาดำรงตำแหน่งต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่จะหมายถึง ตำแหน่งทางการเมือง

การเลือกตั้ง ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ถือเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนในระบอบประชาธิปไตยเพื่อให้มีตัวแทนไปทำหน้าที่สำคัญแทนตน เช่นปกป้องผลประโยชน์ และความสุขของประชาชนในท้องถิ่น ให้ประชาชนอยู่ดีกินดี เรียกร้องให้แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งหากไม่มีผู้แทนก็จะไม่มีผู้นำเสนอปัญหาเหล่านั้น และที่สำคัญคือปัญหาของท้องถิ่นก็จะไม่ได้รับการแก้ไข การเลือกตั้งเป็นส่วนที่สำคัญยิ่งในการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย

สุจิต บุญบงการ (2547: 213-214) กล่าวว่า การเลือกตั้งมีความสำคัญต่อระบอบประชาธิปไตยและถือว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของระบอบนี้เพราะการเลือกตั้งเป็นกระบวนการที่ประชาชนสามารถใช้สิทธิเลือกผู้ปกครองของตนตามหลักประชาธิปไตย ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความชอบธรรมอยู่ที่สองกรณี กรณีแรก ระบอบการปกครองมีความเป็นประชาธิปไตยแท้จริงหรือไม่และอีกกรณีหนึ่ง ประชาชนมีการยอมรับในระบอบนั้นมากน้อยเพียงใด ถ้ามีการยอมรับระบอบนั้นก็มีความชอบธรรม บทบาทของการเลือกตั้งในกรณีแรกช่วยแสดงว่าระบอบการปกครองมีความเป็นประชาธิปไตยแท้จริงหรือไม่นั้น การเลือกตั้งที่มีความเป็นเสรีพอสมควรและมีผลต่อการจัดตั้งรัฐบาลจึงถือว่าสอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย และเป็นการยืนยันว่าการปกครองนี้ที่เป็นอยู่ในขณะนั้นเป็นประชาธิปไตยคือได้มีการจัดตั้งรัฐบาลโดยพรรคที่มีเสียงมากที่สุดเป็นแกนนำและนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าพรรคที่มีเสียงมากที่สุด ส่วนในกรณีที่สองนั้นเป็นการพิจารณาจากประเด็นที่ว่า การเลือกตั้งช่วยส่งเสริมให้ประชาชนยอมรับในตัวระบอบประชาธิปไตยมากน้อยเพียงใด

การปกครองแบบประชาธิปไตย ถือว่า ทุกคนจะต้องมีความเสมอภาคกัน ทั้งในทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง กล่าวคือ จะต้องถือว่า คนเรามีฐานะทางสังคมเท่าเทียมกัน ไม่มีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงในเรื่องฐานะของบุคคล ไม่ว่าชาติวุฒิ วิทยุฒิ หรือคุณวุฒิของเขาจะเป็นอย่างไร สำหรับความเสมอภาคในทางเศรษฐกิจ การปกครองแบบนี้ถือว่า จะต้องกระจายความมั่งคั่งไปสู่ส่วนต่าง ๆ ของสังคมอย่างเสมอหน้ากัน และก่อให้เกิดการมีโอกาสเท่าเทียมกันในทางเศรษฐกิจ ส่วนความเสมอภาคในทางการเมืองนั้น จะต้องถือว่า คนเราทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันภายใต้

กฎหมาย ในการดำรงชีวิต ในการใช้เสรีภาพ ในการแสวงหาความสุข และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เป็นที่ยอมรับกันว่า การเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนเป็นจักรกลที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้กลไกทางการเมืองทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุณสมบัติที่สำคัญของพลเมืองที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยก็เห็นจะได้แก่ ความสนใจ ความกระตือรือร้นที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างจริงจัง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือในระบอบประชาธิปไตยพลเมืองจะต้องมีทัศนคติว่า “กิจกรรมทางการเมืองการปกครองเป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องเอาใจใส่รับผิดชอบจะหลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธให้พ้นจากความรับผิดชอบของตนหาได้ไม่” แต่ถ้าประชาชนมีทัศนคติตรงกันข้ามกับหลักการดังกล่าว การปกครองระบอบประชาธิปไตยก็ย่อมจะไม่เจริญงอกงาม และไม่อำนวยประโยชน์ให้แก่ประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครอง

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้วางแนวทางในการปฏิรูปการเมืองไว้ มีเจตนารมณ์ให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการปกครองประเทศ มีเนื้อหาที่ส่งเสริมคุ้มครอง สิทธิเสรีภาพของประชาชน และให้โอกาสประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุดอย่างไม่เคยมีมาก่อน รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีเจตนารมณ์ในการปฏิรูปการเมือง 3 ประการ คือ การปฏิรูปกระบวนการเข้าสู่อำนาจของนักการเมือง โดยให้มีการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม เพื่อให้ได้คนที่มีความสามารถเข้ามาบริหารบ้านเมือง กระบวนการตรวจสอบและควบคุม การใช้ อำนาจที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส และกระบวนการถอดถอนผู้ใช้อำนาจในทางมิชอบให้ออกจากตำแหน่ง อันเป็นจุดกำเนิดของการจัดตั้งองค์กรอิสระขึ้นมารองรับภารกิจในการปฏิรูปการเมืองดังกล่าว

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ยังได้บัญญัติให้จัดตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งขึ้นเป็นองค์กรอิสระ เพื่อเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งแต่เดิมการจัดการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของกองการเลือกตั้ง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจหน้าที่ทำให้การเลือกตั้งมีความบริสุทธิ์และ ยุติธรรม ตรวจสอบผู้แทนของปวงชนที่จะเข้าไปสู่อำนาจทางการเมือง นั่นคือ บทบาทด้านการสืบสวน สอบสวน และวินิจฉัย เมื่อมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง บทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการจัดการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนการกระทำผิดกฎหมายดำเนินการสืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริงจากข้อมูลหลักฐานและพยานทั้งหมด ไม่ว่า

จะเป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานแวดล้อมต่างๆ ทั้งจากฝ่ายผู้ร้องเรียนและผู้ถูกร้องเรียน จนได้ข้อมูลมากพอต่อการวินิจฉัยข้อร้องเรียน จึงจัดการดำเนินการตามกรอบของกฎหมายกำหนด และมักเกิดปัญหาการจัดการระหว่างคณะกรรมการการเลือกตั้งกับนักการเมืองหรือพรรคการเมือง เมื่อดำเนินการสืบสวนสอบสวนกรณีมีการร้องเรียนแล้วอาจเกิดผลกระทบต่อนักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่มีข้อได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างกัน คณะกรรมการการเลือกตั้งเองก็เสี่ยงที่จะเป็นผู้ถูกสงสัยว่าได้จัดการปัญหาข้อโต้แย้งการทำผิดกฎหมายเลือกตั้งเองโดยไม่ถูกต้อง ไม่สุจริต และยุติธรรม ให้คุณให้โทษกับนักการเมืองหรือพรรคการเมืองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ตลอดจนการกดดันที่เกิดจากนักการเมืองหรือพรรคการเมืองมักจะเข้าไปมีบทบาทต่อการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อเกิดกรณีการร้องเรียนเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หากคณะกรรมการการเลือกตั้งกระทำหน้าที่โดยไม่สุจริตหรือได้รับข้อมูลอันเป็นเท็จแล้วทำให้มีการวินิจฉัยให้ใบเหลืองใบแดงไม่ถูกต้อง ไม่เที่ยงธรรม ทำให้ผู้สุจริตถูกกลั่นแกล้งได้และกลับกลายเป็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้กระทำผิดกฎหมายเสียเองเมื่อถูกฟ้องร้องจากฝ่ายที่เสียผลประโยชน์

การดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะเป็นไปอย่างยากยิ่งหากการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งมีแนวโน้มที่จะพัฒนารูปแบบและวิธีการที่แยบยลมากขึ้นกว่าเดิม ตามบริบทการต่อสู้ทางการเมืองที่มีมากขึ้นจนถึงขั้นรุนแรงกว่าในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งการกระทำผิดดังกล่าวมักจะเอาผิดกับบุคคลเหล่านั้นได้น้อยมาก ทั้งยังพบปัญหาและอุปสรรคที่เป็นปัญหาในเชิงโครงสร้างทางสังคมไทยที่ยังเป็นสังคมแบบอุปถัมภ์ โดยเฉพาะสังคมชนบท เป็นผลทำให้พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนยังมีลักษณะพึ่งพาผู้มีอำนาจบารมีด้านเศรษฐกิจและสังคมอยู่เสมอตลอดมา แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปการเมืองจะถูกออกแบบมาจัดปัญหาเหล่านี้ แต่การที่จะทำตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งให้มีความบริสุทธิ์ยุติธรรมนั้น ยังคงต้องมีปัจจัยหลายประการที่จะเป็นตัวขับเคลื่อนให้ประชาธิปไตยของประเทศไทยมีคุณภาพและมีการพัฒนาตามครรลองที่ถูกที่ควร

ปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นกับระบบการเลือกตั้งของประเทศไทยทำให้เกิดแนวคิดการปฏิรูประบบการเมืองโดยจัดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งขึ้นแทนกระทรวงมหาดไทยตั้งแต่สมัย ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อ พ.ศ. 2519 (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ 2539: 86 – 89) โดยจัดตั้งคณะกรรมการสังเกตการณ์การเลือกตั้งของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยมีหน้าที่สังเกตการณ์ความเรียบร้อยของการเลือกตั้ง และรัฐบาลยังได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นอีกชุดหนึ่งทำหน้าที่ควบคุม ดูแลการเลือกตั้ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2519 และกรรมการชุดนี้มีข้อเสนอแนะต่อ นายกรัฐมนตรีว่าควรแยกคณะกรรมการอำนวยการเลือกตั้งออกจากกระทรวงมหาดไทย โดยตั้งเป็น หน่วยงานอิสระ เพื่อให้ระบบการจัดการเลือกตั้งมีหน้าที่สอดคล้องดูแลพฤติกรรมทุจริตการเลือกตั้ง แต่การซื้อเสียง ยังทวีความรุนแรงขึ้นในการเลือกตั้งซ่อมที่จังหวัดร้อยเอ็ดในปี พ.ศ. 2524 จนถูก ขนานนามว่า “โรคร้อยเอ็ด” ต่อมาการเลือกตั้งวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 การซื้อเสียงก็แพร่หลายไป ทั่วประเทศ (สุวิทย์ รุ่งวิสัย 2541: 11)

จากสภาพปัญหาทุจริตการเลือกตั้งที่ยังคงยึดเยื้ออยู่ในระบบการเลือกตั้งของประเทศ ไทย มักจะพบว่า การเลือกตั้งแต่ละครั้งมีการซื้อสิทธิขายเสียง เช่น การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2538 มีการยื่นยันจากสื่อมวลชนและหน่วยงานที่รวบรวมข้อมูลการเลือกตั้งว่ามี การใช้เงินซื้อเสียงในการเลือกตั้งถึง 17,000 ล้านบาท อีกทั้งกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นหน่วยงานที่ รับผิดชอบการจัดการเลือกตั้งเองก็ไม่สามารถทำให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม ภาพลักษณ์เดิม ๆ ที่เอื้อต่อการกระทำทุจริตการเลือกตั้งยังคงมีมาโดยตลอด รวมทั้งปัญหาการ พยายามจะสืบทอดอำนาจของอำนาจเก่าก็รุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งหลังจากเหตุการณ์พฤษภา ทมิฬ เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2535 เกิดกระแสเรียกร้องให้มีการปฏิรูประบบการเมืองจาก นักวิชาการ นักการเมือง ประชาชน และองค์กรที่มีเป้าหมายในการสนับสนุนให้มีการพัฒนา ประชาธิปไตย เช่น คณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย (คพป.) อันเป็นที่มาของสภาร่างรัฐธรรมนูญซึ่ง เป็นตัวแทนประชาชนกระจายทั่วทั้งประเทศมีถึง 99 คน (อมร รักษาสัตย์ 2543: 6-7) และมีนาย อุทัย พิมพ์ใจชน เป็นประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ ประกาศใช้ในเวลาต่อมา

การเลือกตั้งท้องถิ่นนั้น ประชาชนควรเลือกผู้แทนด้วยหลักเหตุผล แต่ในความเป็นจริง การเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดพิจิตรประสบปัญหามากมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการซื้อสิทธิ์-ขาย เสียง การใช้อิทธิพล หรือกลวิธีที่ไม่โปร่งใสในการเลือกตั้ง เนื่องจากการเลือกตั้งท้องถิ่นของ จังหวัดพิจิตร ระหว่างปี พ.ศ.2550-2552 ยังคงพบสถิติการร้องคัดค้านการเลือกตั้ง จากสถิติการร้อง คัดค้านการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดพิจิตร ระบุในปี 2550 มี 36 เรื่อง ปี 2551 มี 44 เรื่อง และปี 2552 มี 16 เรื่อง(คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดพิจิตร: 2552) ซึ่งสถิติการ ร้องคัดค้านการเลือกตั้งท้องถิ่นดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่า การกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งยังคงมีอยู่ อีกทั้งรูปแบบและกลวิธีในการกระทำผิดเลือกตั้งมีรูปแบบที่สลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ตรวจสอบได้ ยากขึ้น การแข่งขันในการเลือกตั้งท้องถิ่นในบางพื้นที่มีการแข่งขันที่รุนแรง และเป็นที่น่าจับตา มอง ยกตัวอย่างเช่น การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลวังกรด ซึ่งถือได้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีการ แข่งขันกันอย่างรุนแรง ที่ผ่านมา นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลวังกรด อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

เคยถูกคนร้ายบุกกลบยิงปางตายพร้อมกับภรรยาในบ้านมาแล้ว สาเหตุก็เนื่องมาจากการเลือกตั้งท้องถิ่นนั่นเอง และในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังนก อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร ก็รุนแรงเฉกเช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่าแม้เป็นแค่การเลือกตั้งท้องถิ่นของจังหวัดพิจิตร ก็ยังคงพบการต่อสู้ แข่งขัน เพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่งทางการเมือง และพบเห็นความรุนแรงในหลายพื้นที่ และโดยส่วนตัวผู้วิจัยซึ่งรับราชการตำรวจและปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยในเรื่องดังกล่าว และยังหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษาวิจัยคงจะเป็นประโยชน์ต่อการเลือกตั้งที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดพิจิตร และข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัยคงจะเป็นแนวทางในการพัฒนาในการเลือกตั้งท้องถิ่นของจังหวัดพิจิตรต่อไป

จากความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงลักษณะของการกระทำผิดในการเลือกตั้งท้องถิ่นของจังหวัดพิจิตร ว่ามีลักษณะสำคัญอย่างไรบ้าง กระบวนการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจิตร เมื่อพบกรณีความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งแล้วได้ดำเนินการอย่างไร รวมถึงเพื่อค้นหาแนวทางต่าง ๆ ในการที่จะป้องกันการกระทำผิดในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจิตร ในการควบคุมตรวจสอบการเลือกตั้งท้องถิ่นให้มีความสุจริต เทียบธรรม ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาลักษณะความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งท้องถิ่นของจังหวัดพิจิตร ระหว่าง พ.ศ. 2550-2552

2.2 เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจิตร ในกรณีความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร ระหว่าง พ.ศ. 2550-2552

2.3 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด ในการเลือกตั้งท้องถิ่นของจังหวัดพิจิตร ระหว่าง พ.ศ.2550-2552

2.4 เพื่อเสนอแนวทางในการป้องกันการกระทำผิดในการเลือกตั้งท้องถิ่น และแนวทางควบคุมตรวจสอบการเลือกตั้งท้องถิ่นของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจิตร

3. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการกระทำผิดในการเลือกตั้งท้องถิ่นของจังหวัด พิจิตร ขอบเขตของเนื้อหาครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ ต่อไปนี้ เช่น กระบวนการดำเนินการของ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจิตร ในกรณีความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นของ จังหวัดพิจิตร ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการ รวมถึงแนวทางในการป้องกันการกระทำผิด เลือกตั้งท้องถิ่นและแนวทางควบคุมตรวจสอบการเลือกตั้งท้องถิ่นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดพิจิตร ขอบเขตของการวิจัยแบ่งเป็น

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาลักษณะความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร กระบวนการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจิตร กรณีพบ การกระทำผิดในการเลือกตั้งท้องถิ่นของจังหวัดพิจิตร รวมถึงแนวทางป้องกันการกระทำผิดในการ เลือกตั้งท้องถิ่น และแนวทางควบคุมตรวจสอบการเลือกตั้งท้องถิ่นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดพิจิตร

3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นของจังหวัดพิจิตร ระหว่าง พ.ศ. 2550-2552

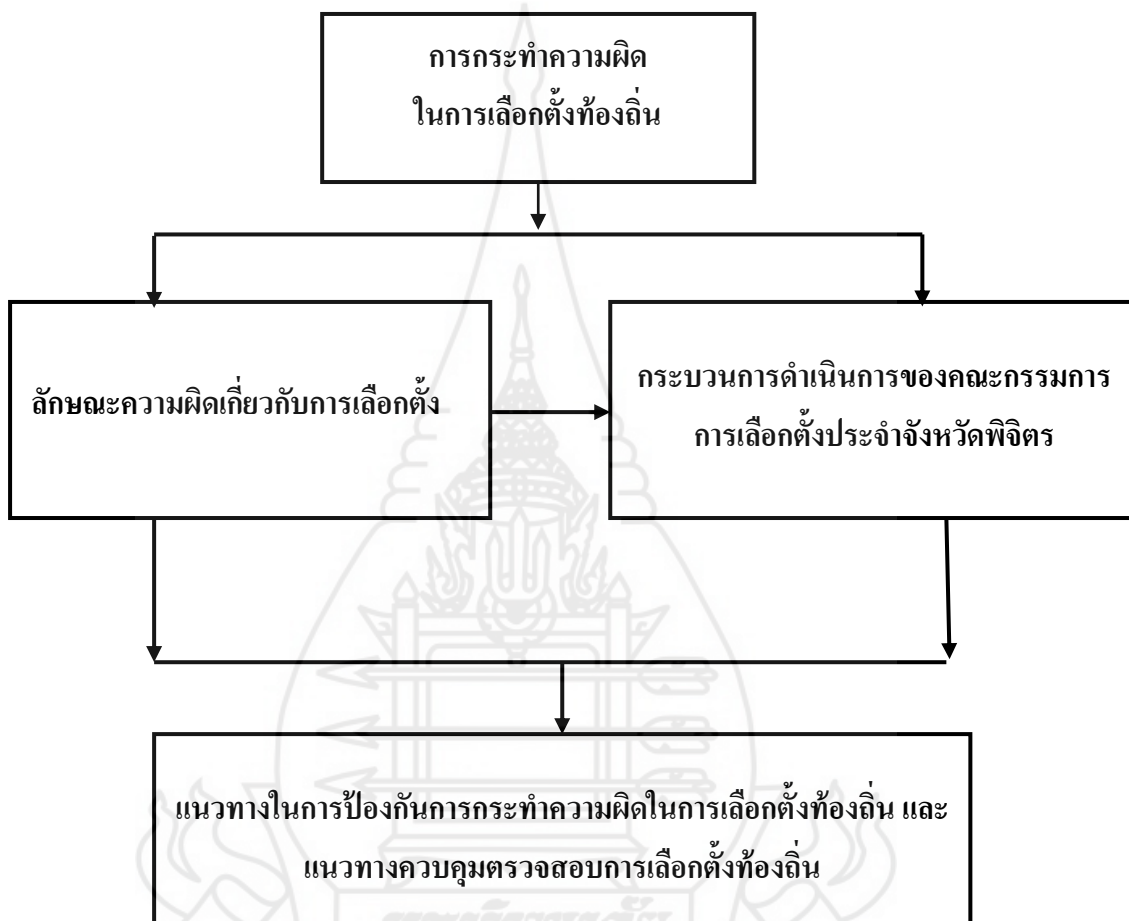
3.3 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

- 1) คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจิตร
- 2) คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร ระดับ องค์การบริหารส่วนจังหวัด,เทศบาลเมือง,เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล
- 3) เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนความผิด เกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร ช่วงเวลาที่ทำการศึกษาตั้งแต่ มกราคม 2550-ธันวาคม 2552

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาการกระทำความผิดในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดพิจิตร ระหว่าง พ.ศ. 2550-2552 ครั้งนี้ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดแสดงดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 คณะกรรมการการเลือกตั้ง หมายถึง คณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

5.2 คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หมายถึง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการศึกษาขึ้นคือ คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดพิจิตร

5.3 คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน หมายความว่า คณะบุคคลที่ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนตามระเบียบนี้ และให้หมายความรวมถึง คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่งตั้งเพื่อช่วยดำเนินการเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

5.4 การสืบสวนสอบสวน หมายความว่า การแสวงหาหรือการรวบรวมข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายตามระเบียบนี้ ซึ่งได้ทำไปเกี่ยวกับการกระทำที่ถูกคัดค้านเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ว่าการกระทำความผิดกล่าวเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือไม่

5.5 กระบวนการดำเนินการ หมายถึง การดำเนินงานหรือทำงานอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับ หรือความเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินไปอย่างเป็นลำดับขั้นตอน

5.6 การเลือกตั้งท้องถิ่น หมายถึง การใช้สิทธิของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อไปทำหน้าที่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพื่อเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่น

5.7 ลักษณะความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น หมายถึง การกระทำใดๆ อันเป็นการละเมิดตาม พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 เช่น

5.7.1 จัดทำ ให้เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

5.7.2 หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายหรือจูงใจให้เข้าใจผิดในเรื่องใดอันเกี่ยวกับผู้สมัครใด

5.7.3 ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่กระทำการใด ๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร เว้นแต่เป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่

5.7.4 วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการรับหีบบัตรเลือกตั้ง การตรวจสอบหีบบัตรเลือกตั้ง การเปิดหีบบัตรเลือกตั้ง และการตรวจสอบเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งจะต้องให้สามารถตรวจสอบความถูกต้องของจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ส่งไปยังหน่วยเลือกตั้งให้ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ไปรวมกับที่ได้รับคืนจากหน่วยเลือกตั้ง และหลักเกณฑ์การพิจารณาให้มีการนับคะแนนใหม่หรือการเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้นในกรณีที่จำนวนบัตรเลือกตั้งไม่ตรงกัน

5.7.5 ห้ามมิให้กรรมการนับคะแนนเลือกตั้งจงใจนับบัตรเลือกตั้ง อ่านบัตรเลือกตั้ง นับคะแนนเลือกตั้งหรือรวมคะแนนเลือกตั้งผิดจากความจริง หรือกระทำการใดโดยไม่มีอำนาจโดย

ชอบด้วยกฎหมายให้บัตรเลือกตั้งชำรุดเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสียหรือกระทำการใดแก่บัตรเสีย เพื่อให้เป็นบัตรเลือกตั้งที่ใช้ได้ หรือทำรายงานการเลือกตั้งผิดจากความจริง

5.7.6 กรรมการการเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ จงใจไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ หรือกระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่เพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร หรือกระทำการหรือละเว้นการกระทำการโดยทุจริตหรือประพฤติดมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทหรือสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

5.7.7 ใ้ร้าย ข่มขู่ จัดทำป้ายหาเสียงเกินขนาด

5.8 ทุจริตการเลือกตั้งท้องถิ่น หมายถึง การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดพิจิตร

5.9 การกระทำ หมายถึง วิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดขึ้น เพื่อให้การหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สุจริต และเที่ยงธรรม ตามแนวทางที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และหากพบว่ามีกระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถที่จะขอความร่วมมือ สั่งการ ให้หน่วยงานของทางราชการ รวมถึงตำรวจ เข้ามาช่วยในกระบวนการสืบสวนสอบสวนกรณีความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้

5.10 ผู้สมัคร หมายถึง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดพิจิตร

5.11 ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หมายถึง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

5.12 กระบวนการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หมายถึง

5.12.1 การดำเนินการบริหารจัดการการเลือกตั้งให้เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม

5.12.2 ควบคุมดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม เพื่อให้ผลการเลือกตั้งเป็นที่ยอมรับและสร้างความเชื่อถือให้กับประชาชน

5.13 ประเภทของการกระทำผิดเลือกตั้ง หมายถึง การกระทำความผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้งเองหรือผู้สนับสนุน และการกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่

6. ข้อจำกัดในการวิจัย

การสัมภาษณ์เจาะลึกประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก เนื่องจากเป็นเรื่องการกระทำผิดในการเลือกตั้ง ผู้วิจัยจะต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษในการรวบรวมข้อมูล และต้องระมัดระวังในการสัมภาษณ์ นอกจากนั้นการให้ข้อมูลในการตอบคำถามและสัมภาษณ์เป็นเรื่องที่ต้องเก็บเป็นความลับ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านไม่สามารถนำรายชื่อนามาเปิดเผยได้ และข้อมูลทั้งหมดที่ได้นำมาประกอบในการทำวิจัยเท่านั้น

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 7.1 ทำให้ทราบลักษณะของความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นของจังหวัดพิจิตร
- 7.2 ทำให้ทราบกระบวนการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจิตร ในกรณีที่มีกรณีความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นเกิดขึ้น
- 7.3 ทำให้ทราบปัญหาในการดำเนินคดีเลือกตั้งท้องถิ่นของจังหวัดพิจิตร
- 7.4 เพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันการกระทำผิดในการเลือกตั้งท้องถิ่น รวมถึงแนวทางในการควบคุมตรวจสอบการเลือกตั้งท้องถิ่นของจังหวัดพิจิตร

